

Свая атмосфера

ГУЛЬНЯ ІНТЭЛЕКТУ, ці Тры галоўныя пытанні для знаўцаў

У кастрычніку 1996 года Беларуская ліга інтэлектуальных камандаў вырашыла правесці першы чэмпіят Мінскай вобласці па інтэлектуальных гульнях. Гэты на першы погляд звычайны факт не перавярнуў увесь свет, але пакінуў значны адбітак у гісторыі Чэрвеньшчыны. Бо з таго моманту тут пачалося стварэнне інтэлектуальнага клуба «Ігумен» (даўнейшая назва горада), які існуе ўжо больш за дваццаць гадоў, напоўненых яскравымі і цікавымі падзеямі.

Тады сабраць каманду прапанавалі метадысту Дома дзіцячай творчасці Ірына Вабішчэвіч (цяпер — старшы навуковы супрацоўнік Чэрвеньскага раённага краязнаўчага музея). «Якую каманду? Для чаго? Я чамусьці была ўпэўнена, што ў «Што? Дзе? Калі?» гуляюць толькі па тэлевізары», — успамінае яна. Сабралі ўдзельнікаў алімпіяд з трох школ. Пачалі трэніравацца на пытаннях віктарыннага тыпу. У асноўнай гульні каманда заняла трынаццатае месца, але перамагла ў брэйн-рынг. Дзякуючы гэтаму інтэлектуальны пачаткоўцы атрымалі шанец удзельнічаць у чэмпіянаце Беларусі ў Магілёве. «Мне там так спадабалася! Зусім іншы тып людзей, свая атмосфера... Я вырашыла: нам жыццёва неабходна арганізаваць свой клуб!» — кажа Ірына, якая пазней стала кіраўніком «Ігумена», трэнерам, арганізатарам і вядучай інтэлектуальных гульняў у Чэрвені.

І пачалос! Дзеці прыводзілі сваіх сваякоў, сяброў, знаёмых. Ствараліся новыя каманды. Многа-многа камандаў. На трэніроўкі ўсе прыходзілі з задавальненнем. Але пытан-

Інтэлектуальны клуб — гэта не проста «гурток па інтарэсах», а вялікая і дружная сям'я.

ні для іх было знайсці цяжка. Ірына Вабішчэвіч працягвае успамінаць: «Камп'ютараў не было, адпаведна, ніякай электроннай пошты, сацыяльных сетак. Спачатку пытанні перапісвалі ці перадрукоўвалі ў іншых камандаў, з якімі завязаліся стасункі з самага першага турніру. Потым, калі ў Доме дзіцячай творчасці з'явіўся першы камп'ютар, я прынесла дыскету... Гэта было такое шчасце!» Гульцы складалі пытанні самі, развіваючы ўласныя ўменні і талент. Пазней пачалі далучацца і каманды дарослых...

Мноства турніраў было прыдуманам і праводзіцца дагэтуль. У студзені — традыцыйны «Таццянін дзень», падчас яго таксама адзначаюць і дзень студэнта. У гульнях бяруць удзел будучыя студэнты (школьнікі), самі студэнты і былыя студэнты (дарослыя). У лютым — самы буйны і адметны турнір — фестываль «Ігуменская завая». На яго з'язджаюцца каманды не толькі з раёна, але і з вобласці, рэспублікі.

— Гэты турнір такі маштабны, таму што мы яго добра піярым. Год ад году ён становіцца ўсё больш папулярны. Наш рэгіянальны прадстаўнік Вадзім Кузьміч прыдумаў Кубак Мінскай вобласці, які можна атрымаць, абавязкова ўдзельнічаючы ў пэўных турнірах, сярод якіх і «Ігуменская завая». Адпаведна,

наймацнейшыя каманды вобласці зацікаўлены ў тым, каб удзельнічаць у нашым турніры. Да таго ж вядзе гульні Леанід Клімовіч (вядомы і знакаміты сярод знаўцаў складальнік пытанняў, гулец «Што? Дзе? Калі?» і тэлевядучы. — **Аўт.**). Мы знаёмыя з ім даволі даўно, нават вучыліся ў адным універсітэце. Таму я запрасіла яго ўжо на трэцюю «Завая», — расказвае Ірына.

Шмат гадоў «Ігуменская завая» лічыцца міжнароднай: на турнір прыязджае каманда з расійскага горада-пабраціма Каралёў. Спачатку расіянам было цяжка прывычацца да пытанняў, бо яны часта былі звязаныя з падзеямі ў Беларусі. Аднак апошнія два гады яны ўжо смела бяруць «ігуменскія» дыпламы. Вясной пабрацімы запрашаюць чэрвеньскіх эрудытаў да сябе, на інтэлектуальныя гульні, якія яшчэ развіваюцца і пакуль што істотна адрозніваюцца ад беларускіх, але ўжо набліжаюцца да звыкллага нам «Што? Дзе? Калі?».

Сямейны турнір, у якім удзельнічаюць юныя інтэлектуалы і іх бацькі; сінхронны абласны турнір, на які з'язджаюцца гульцы з суседніх гарадоў — Беразіно і Мар'інай Горкі; турнір памяці Юрыя Мірановіча (капітана дарослай каманды «Вёска», які шмат зрабіў для развіцця клуба) — гэта тое, чым жывуць і што вельмі любяць знаўцы Чэрвеньшчыны.

Інтэлектуальныя гульні амаль заўсёды фінансуюцца аддзелам адукацыі Чэрвеньскага райвыканкама. Але знаходзяцца і спонсары. Сярод іх — індывідуальны прадпрымальнік Марыя Захаранка, Запольскі філіял прадпрыемства ТАА «Вітрум», дзякуючы якім каманды заўсёды маюць кубкі, дыпламы і іншыя прызы. Салодкімі напоямі

забяспечвае «Чэрвеньскі вытворча-харчовы завод». Мясцовы лясгас дорыць свае прыгожыя туі. Ірына Вабішчэвіч успамінае: «Было вельмі здорава, калі гэтае дрэўца выйграла каманда з Мінска. Дзеці былі такія шчаслівыя!» Дапамагаюць і свае выхаванцы, якія выраслі і ўжо шмат чаго дасягнулі ў жыцці. Хтосьці купляе элементы апаратуры, якіх не стае, іншыя дапамагаюць грашыма...

— А ці не надакучыла вам за больш чым дваццаць гадоў гуляць у інтэлектуальныя гульні? — цікавілася ў Ірыны Вабішчэвіч.

— Я вельмі стамляюся і ў канцы года пастаянна думаю, што гэта ўсё, фініш, — кажа яна. — Але за лета паспяваю засумаваць па сваіх інтэлектуалах. Гульні для мяне сталі своеасаблівым наркотыкам. Для таго каб турніры не былі аднастайныя, кожны год мы прыдумваем штосьці новае. Напрыклад, тэматычныя «Што? Дзе? Калі?», прыверкаваныя да пэўнай падзеі ці даты. На адкрыцці турніру ў нас то Баба Яга выскачыць, то разам адзначаем Дзень святога Валянціна.

Інтэлектуальны клуб «Ігумен» — гэта не проста «гурток па інтарэсах», а вялікая і дружная сям'я. І гэтым яны адметныя. Існуюць жа іншыя клубы! Дваццаціпяцігадовая «Белая рысь» Леаніда Клімовіча, дваццацігадовы клуб у Лепелі... Але толькі ў Чэрвені, на думку кіраўніка «Ігумена», існуе непаўторная атмосфера сяброўства і неверагодны энтузіязм. А яшчэ — жаданне ведаць пра ўсё на свеце.

І калі жыццё — гэта гульня, то ў знаўцаў яна называецца «Што? Дзе? Калі?».

Юлія АДАМОВІЧ, студэнтка III курса Інстытута журналістыкі БДУ.

Свет магіі

«ЗДЗІЎЛЯЦЬ ЛЮДЗЕЙ — ГЭТА ПРЫЕМНА»

Кажуць, праграмісты ўмеюць ствараць цуды, напрыклад, адным націскам кнопкі могуць адрамантаваць камп'ютар. Будучага праграміста Мікіту Казельку дакладна можна назваць сапраўдным чараўніком: студэнт трэцяга курса БДУІР ужо больш за пяць гадоў захапляецца... фокусамі. Хлопец згадзіўся трохі прыадкрыць нам магічную заслонку...

— **Мікіта, з чаго пачалося тваё захапленне?**

— Аднойчы яшчэ сямікласнікам зайшоў да сябра, а ў яго на паліцы стаяла кніжка пра фокусы. Вядома, там былі самыя простыя трукі, падобныя на тыя, якія нам у дзяцінстве паказваюць бацькі, але мяне яны чымсьці зачэпілі. Хоць мае першыя вопыты мала каго ўразілі, я працягваў займацца. Спачатку купляў кнігі пра фокусы ў найбліжэйшай краме, пазней стаў заказваць больш сур'ёзную літаратуру па інтэрнэце. У выніку я знайшоў аднадумцаў, з якімі можна было падзяліцца досведам і атрымаць новыя веды.

— **Дзе даводзілася выступаць?**

— На розных мерапрыемствах, у тым ліку ўдзельнічаў у конкурсах. Маё самае яркае ўражанне, звязанае з «магічнай практыкай», — другое месца на міжнароднай канферэнцыі фокуснікаў «Magic Grodno — 2014». Было прыемна атрымаць адабрэнне не толькі ад гледачоў, але і ад журы — прафесіяналаў, чые імёны гавораць самі за сябе.

— **Напэўна, цябе часта просяць раскрыць сакрэт фокуса. Як не паддацца ўгавам гледачоў і захаваць усё ў тайне?**

— Ёсць адзін добры прыём: спытаць у гледача, ці ўмее ён захоўваць тайны. І пасля таго як той дасць станоўчы адказ у надзеі, што зараз спазнае сакрэт, адказаць: «Я таксама

ўмею іх захоўваць». Для фокусніка вельмі важна правільна павесці сябе ў такой сітуацыі.

— **А ці здаралася, што падчас выканання трук не атрымаўся?**

— Вядома, такое бывае. Нярэдка даводзіцца спецыяльна рабіць выгляд, што фокус не атрымаўся, тады глядач трохі расслабіцца і наступны трук уразіць яго значна больш. У любым выпадку пасля няўдачы трэба здзівіць гледача, каб ён застаўся задаволены. Бо лепш за ўсё запамінаюцца першы і апошні фокусы.

Дарэчы, часам сутыкаешся з тым, што твае трукі выкрываюць. Калі гэта робіць іншы фокуснік, то мне не крыўдна, нават прыемна, бо ён можа паказаць на тыя моманты, дзе варта яшчэ патрэніравацца. Але калі мяне спрабуе выкрыць глядач, я перапыняю яго і тлумачу, што ў гэтым няма неабходнасці: навошта забіваць магію?

— **Якімі якасцямі, на твой погляд, павінен валодаць сапраўдны фокуснік?**

— Думаю, у першую чаргу гэта нават не спрытнасць рук. Ты павінен умець размаўляць з гледачамі, быць харызматычным. Гэта дапаможа з поспехам выйсці з нечаканай сітуацыі і адцягнуць увагу ў патрэбны час.

Самае складанае для фокусніка — пастаянныя трэніроўкі. Нават калі здаецца, што фокус ужо вось-вось гатовы, не варта адразу дэманстраваць яго публіцы — лепш яшчэ парэпеціраваць, давесці ўсё да «бляску». Даводзіцца доўгі час эксперыментавалі, каб атрымаць жаданы эффект. Затое ў якасці ўзнагароды ты атрымліваеш шмат станоўчых эмоцый ад гледача. А здзіўляць людзей — вельмі прыемна.

— **Чымі прыкладам ты натхняешся?**

— Калі браць рэальнага чалавека, то гэта ілюзіяніст Шын Лім. Ён валодае выдатнай тэхнікай і з'яўляецца наватарам у жанры мікрамагіі, у якім я часта працую сам. Калі ж гаварыць пра персанажа кіно, то мяне натхняе фокуснік Альфрэд Бордэн (акцёр Крысціян Бэйл. — **Заўв. рэд.**) з фільма «Прэстыж». Ён прыклад таго, як можна цалкам аддавацца сваёй справе.

— **Калі б прадставілася магчымасць спазнаць сакрэт любога трук, які б ты выбраў?**

— Хоць я далёка і не навічок, але ёсць шмат добрых фокусаў, якія да гэтага часу застаюцца для мяне загадкай. І, шчыра кажучы, мне б не хацелася ведаць іх сакрэт. Прыемна проста расслабіцца і атрымаць асалоду ад выступлення фокусніка. Так я магу адчуць сябе на месцы гледачоў.

— **Ці плануеш далей развівацца ў гэтай сферы?**

— Нядаўна мне прыйшлося зрабіць выбар, якое з двух захапленняў выводзіць на першы план. У выніку вырашыў больш сіл аддаваць праграмаванню, а фокусы пакінуць як хобі. Але цяпер, пасля двухгадовага зацішша, падчас якога я выступаў даволі рэдка, планую вярнуцца ў жанр мікрамагіі і працягваць развівацца. Мне, як і кожнаму чалавеку, хочацца верыць у чараўніцтва. А фокусы — гэта інструмент, які дапамагае дакрануцца да цуду.

Ганна ЯЎСЕЙЧЫК, студэнтка III курса Інстытута журналістыкі БДУ.